

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 1Co/185/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8113205599
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 11. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Angelovič
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2014:8113205599.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Angeloviča a sudcov JUDr. Petra Straku a JUDr. Mariany Muránskej vo veci žalobcu: mBank SPÓLKA AKCYJNA so sídlom Senatorska č. 18, Warszawa 00-950, Poľská republika, podnikajúca na území Slovenskej republiky prostredníctvom organizačnej zložky mBank S.A., pobočka zahraničnej banky so sídlom organizačnej zložky Pribinova č. 10, Bratislava, zastúpeného: Bartošik Šváby, s.r.o. so sídlom Plynárenská č. 7/A, Bratislava, proti žalovanej: P. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom T., Ul. X. R.. XXX/XX, toho času T., Ul. R. T. č. X, o zaplatenie 2.491,93 Eur s prísl., odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 12C 36/2014 - 55 z 05.06.2014 takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby a vo výroku o trovách konania.

Nepriznáva účastníkom náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa konanie o úroku z omeškania z istiny 2.491,93 Eur od 23.09.2009 vo výške 9 % ročne od 01.01.2012 zastavil. Zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi 2.228,15 Eur s prísl. v splátkach po 30 Eur mesačne vždy do 25-teho dňa v mesiaci až do úplného vyrovnania pod následkom straty výhody splátok od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania vo výške 122,65 Eur titulom súdneho poplatku a vo výške 206,46 Eur titulom trov právneho zastúpenia a to v splátkach po 5 Eur mesačne vždy do 25-teho dňa v mesiaci pod následkom straty výhody splátok od právoplatnosti rozsudku.

Vychádzal zo zistenia, že žalobca ako dodávateľ naformuloval štandardnú typovú zmluvu a dobrovoľne sa rozhodol využiť ustanovenie zmluvy o odstúpení, aj keď existujú iné inštitúty súkromného práva, ktoré zmluvu komplexne nerušia s účinkami od momentu jej uzavretia.

Predmetná vec sa týka práva Európskej únie (Smernica Rady č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách). Ustanovenie § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka je pomerne náročné na dodávateľov a významne chráni spotrebiteľov. Treba však povedať, že ak sa neberie do úvahy výber sumy úveru a podpis, tak spotrebiteľ takmer žiadnym spôsobom neparticipuje na koncipovaní zmluvy. Preto sa dá plne pochopiť silná ochrana spotrebiteľov, ktorú slovenský zákonodarca zakotvil v ustanovení § 54 Občianskeho zákonníka. Faktická nerovnosť medzi dodávateľom a spotrebiteľom pri vzájomnej kontraktácii je zjavná a viaceré rozhodnutia Súdneho dvora na to poukazujú (napr. rozsudok C 168/05 a rozsudok C 240/98 - C 244/98).

Súd dospel k záveru, že na predmetnú vec sa vzťahuje ustanovenie právneho predpisu, špeciálnej právnej úpravy v oblasti spotrebiteľského práva, vrátane § 52 až § 54 Občianskeho zákonníka, že ide o spotrebiteľskú zmluvu neboli žiadne pochybnosti a v konečnom dôsledku tomu zodpovedá aj definícia spotrebiteľskej zmluvy.

Podaním zo 04.10.2011 žalobca oznámil žalovanej odstúpenie od zmluvy z dôvodu jej omeškania so splácaním viac ako dvoch splátok v zmysle § 506 Obchodného zákonníka a v súlade s ustanovením bodu 2.3.5 Obchodných podmienok s tým, že zmluva zanikne v deň doručenia odstúpenia od zmluvy. Súčasťou uvedeného podania bol návrh úhrady dlhu vzniknutého v súvislosti s odstúpením od predmetnej zmluvy o poskytnutí hotovostného úveru, ktorým navrhol žalovanej splácanie nedoplatku vo výške 3.744,82 Eur v 24 splátkach vo výške 160 Eur počnúc dňom 15.11.2011. Toto podanie žalovaná prevzala 11.10.2011.

Podľa Občianskeho zákonníka sa zmluva zrušuje s účinkami od začiatku (ex tunc v zmysle § 48 ods. 2 Občianskeho zákonníka) a tým zanikajú práva a povinnosti zo zmluvy. Momentom odstúpenia od zmluvy vznikajú práva a povinnosti z porušenia práva. Účastníci zrušenej zmluvy si majú navzájom vrátiť už vykonané plnenia v zmysle § 457 Občianskeho zákonníka, čo v danej veci, keďže žalobcom bol poskytnutý úver 2.820 Eur a žalovanou zaplatená suma 591,85 Eur, predstavuje rozdiel zo strany žalovanej v sume 2.228,15 Eur.

Z týchto dôvodov súd v časti nad uplatnenú sumu 2.228,15 Eur žalobu zamietol a v rozsahu tejto sumy žalobe vyhovel.

Výrok o úrokoch z omeškania odôvodnil ustanovením § 517 ods. 1,2 Občianskeho zákonníka.

Výrok o povolení splácania predmetného dlhu žalovanou v splátkach odôvodnil ustanovením § 160 ods. 1 O.s.p. s poukazom na nepriaznivú sociálnu situáciu žalovanej.

Výrok o trovách konania odôvodnil ustanovením § 142 ods. 2 O.s.p.

Proti rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie žalobca, a to len proti výroku, ktorým bola žaloba v prevyšujúcej časti zamietnutá, ako aj súvisiacemu výroku o trovách konania.

Poukázal na to, že súd prvého stupňa použil nesprávne ustanovenia nepríslušného právneho predpisu na posúdenie vzťahu medzi žalobcom a žalovanou. Ekonomickým dôvodom úverovej zmluvy je umožnenie užívania peňazí zo strany dlžníka za odplatu, ktorou je dohodnutý alebo zákonom stanovený úrok. Ide o kogentné vymedzenie, od ktorého sa zmluvné strany nemôžu odchýliť v zmysle § 263 ods. 2 Obchodného zákonníka, pričom zmluva o úvere je záväzkovým vzťahom, ktorý bez ohľadu na povahu účastníkov vždy sa bude spravovať Obchodným zákonníkom. Spotrebiteľské vzťahy spadajú pod ochranu § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Okolnosť, že zmluva bola uzavretá medzi dodávateľom a spotrebiteľom však nezakladá automaticky pôsobnosť Občianskeho zákonníka v celom rozsahu. Použijú sa naň totiž príslušné ustanovenia Obchodného zákonníka, najmä ustanovenia o zmluve o úvere a to § 497 a nasl. Obchodného zákonníka. Iný výklad by bol v priamom rozpore s ustanoveniami § 2 ods. 2 Obchodného zákonníka, ktorý výslovne upravuje nepopierateľný vzťah Obchodného zákonníka ako špeciálneho zákona vo vzťahu k Občianskemu zákonníku. Samotný Obchodný zákonník výslovne potvrdzuje, že môže existovať právny stav, kedy sa spotrebiteľská zmluva riadi ustanoveniami Obchodného zákonníka. Ustanovenie § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka určuje, že zmluvné podmienky stanovené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od Občianskeho zákonníka v neprospech spotrebiteľa. Uvedené ustanovenie však vylučuje iba určité zmluvné dojednania a nie príslušné zákonné ustanovenia, ktoré sa vzťahujú na danú spotrebiteľskú zmluvu. Žiadne ustanovenie Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách nevylučuje použitie Obchodného zákonníka v prípadoch, keď je daná priamo zo zákona. Je potrebné poukázať na ustanovenie § 13 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov, ktorý upravuje

právo spotrebiteľa odstúpiť od zmluvy o spotrebiteľskom úvere bez uvedenia dôvodu a v takom prípade je povinný zaplatiť veriteľovi istinu a úrok z tejto istiny odo dňa, keď sa spotrebiteľský úver začal čerpať, až do splatenia istiny. V prípade, kedy spotrebiteľ kvalifikovane poruší povinnosti voči veriteľovi, podľa názoru súdu prvého stupňa a veriteľovi vznikne právo od zmluvy odstúpiť, nie je spotrebiteľ povinný vrátiť veriteľovi istinu aj s úrokmi. Takýto záver je celkom absurdný. Záver súdu prvého stupňa popiera a neprípustným spôsobom mení základnú hospodársku charakteristiku zmluvy o úvere. Povinnosť vrátiť požičanú istinu by teoreticky prichádzala do úvahy pri odstúpení od zmluvy o pôžičke poskytnutej bez úrokov. Imanentným znakom zmluvy o úvere je úročenie poskytnutej sumy istiny úveru. Táto odlišnosť sa musí logicky odzrkadliť aj v účinkoch odstúpenia od oboch uvedených zmlúv. Eurokonformný výklad právnych predpisov a predpisov komunitárneho práva vyžaduje, aby za tzv. spotrebiteľské zmluvy boli považované všetky zmluvy medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom a aby bola zaručená ochrana spotrebiteľa. Je však vylúčené, aby išlo o protizákonný výklad, alebo ak by ním malo dôjsť k porušeniu všeobecných zásad vnútroštátneho práva. Taký výklad ustanovení o spotrebiteľských zmluvách, ktorý popiera uplatnenie Obchodného zákonníka na vzťahy vyplývajúce z uzatvorenia zmluvy o úvere, je v rozpore so slovenským právnym poriadkom. Aplikáciu Obchodného zákonníka nevyklučuje ani právna úprava zmluvy o spotrebiteľskom úvere obsiahnutá v súčasne platnom zákone č. 129/2010 Z.z. a ani v predchádzajúcom zákone č. 258/2001 Z.z. Ak zmluva o spotrebiteľskom úvere napĺňa znaky zmluvy o úvere podľa Obchodného zákonníka, je potrebné použiť Obchodný zákonník ako všeobecný predpis voči zákonu o spotrebiteľských úveroch. Právna úprava spotrebiteľského úveru obsiahnutá v Zákone o spotrebiteľských úveroch a právna úprava úverovej zmluvy obsiahnutá v Obchodnom zákonníku sa navzájom nevyklučujú. Záver súdu prvého stupňa je nesprávny aj z pohľadu zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách, podľa ktorého má banka zákaz poskytovať hospodársky neodôvodnené plnenia, teda plnenia, ktoré pre banku nemajú svoju hospodársku protihodnotu. Odstúpenie od zmluvy je krajnou možnosťou ukončenia zmluvného vzťahu z dôvodu závažného porušenia zmluvných povinností druhou zmluvnou stranou. Ide o ukončenie takých situácií, kedy nie je možné spravodlivo požadovať ďalšie zotrvávanie v zmluvnom vzťahu. Výklad, ktorý v predmetnej veci aplikoval súd prvého stupňa, by bol zjavným porušením Zákona o bankách, nakoľko by dlžník mal povinnosť vrátiť len čistú istinu bez zmluvných úrokov. Výlučná aplikácia ustanovení Občianskeho zákonníka na záväzkovo-právny vzťah medzi žalobcom a žalovaným ako spotrebiteľom nie je celkom správna. Skutočnosť, že ide o spotrebiteľskú zmluvu zakladá aplikáciu ustanovení o spotrebiteľských zmluvách, no zároveň nevyklučuje aplikáciu ustanovení Obchodného zákonníka.

Právna úprava odstúpenia od zmluvy v Obchodnom zákonníku je komplexná, a preto ustanovenia Občianskeho zákonníka sa nepoužijú. Obchodný zákonník upravuje všeobecné dôvody odstúpenia, umožňujúce odstúpiť ktorejkoľvek zmluvnej strane od ktorejkoľvek zmluvy a osobitné dôvody odstúpenia aplikovateľné len pre jednotlivé zmluvné vzťahy a ktoré vyplývajú z ekonomickej podstaty príslušného zmluvného typu. Ide o úpravu osobitných spôsobov ukončenia zmluvného vzťahu, ktoré sú nezameniteľné s inými všeobecne uplatniteľnými spôsobmi ukončenia zmluvy. Vychádzajúc z ustanovenia § 506 Obchodného zákonníka, jednou z dvoch hypotéz tejto právnej normy je omeškanie dlžníka s vrátením viac ako dvoch splátok úveru. V posudzovanom prípade sa žalovaná ocitla v omeškaní so splácaním viac ako dvoch splátok úveru poskytnutého žalobcom na základe zmluvy o úvere. Žalobca preto využil svoje zákonné právo od zmluvy odstúpiť. V súvislosti s odstúpením veriteľa od úverovej zmluvy vzniká špecifická situácia z dôvodu, že napriek odstúpeniu od zmluvy naďalej trvá záväzok dlžníka vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť úrok. Odstúpením od zmluvy dochádza k mimoriadnej splatnosti úveru a strate výhody splátok. Odstúpenie od úverovej zmluvy v zmysle § 506 Obchodného zákonníka nie je zhodné s právnym inštitútom odstúpenia od zmluvy podľa § 344 a nasl. Obchodného zákonníka a jeho právne účinky nie sú stanovené v § 351 Obchodného zákonníka. Vzhľadom na uvedený špecifický účinok odstúpenia na trvanie záväzku dlžníka vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky, nedochádza odstúpením od zmluvy ani k zániku nároku veriteľa na úroky z omeškania. Preto pri odstúpení od zmluvy veriteľom pre nesplácanie úveru dlžníkom má veriteľ aj naďalej nárok na úroky z úveru a sankčné úroky z omeškania. Pri odstúpení od zmluvy o úvere sa nárok na vrátenie poskytnutého plnenia posudzuje podľa § 506 Obchodného zákonníka, ktorý je špeciálnym ustanovením k § 351 ods. 2 Obchodného zákonníka. Je zjavné, že žalobcovi odstúpenie, ktoré bolo urobené v súlade s § 506 Obchodného zákonníka, založilo žalobcom uplatnený nárok voči žalovanej na úhradu nesplatennej časti úveru spolu s úrokom a príslušenstvom a nielen na úhradu nesplatennej časti úveru s úrokmi z omeškania, ako nesprávne rozhodol súd prvého stupňa.

Pokiaľ ide o možnosť splácania dlžnej sumy v splátkach, je potrebné uviesť, že v porovnaní s celkovou dlžnou sumou ide o nepatrnú splátku, ktorá len zanedbateľným spôsobom prispieva k zníženiu istiny. Za predpokladu pravidelnosti mesačného splácania vo výške 30 Eur by žalovaná dokázala splatiť istinu v období dlhšom ako 6 rokov, nehovoriac a príslušenstve žalovanej sumy. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na logický rozpor posúdenia sumy mesačných splátok so zreteľom na výšku celkovej dlžnej čiastky. Preto rozhodnutie v tomto smere nie je správne.

Pokiaľ ide o trovy konania, nesprávne bola posúdená taktiež, a to pokiaľ ide o ich výšku. Nárok na náhradu trov konania vo výške 155,50 Eur a trov právneho zastúpenia vo výške 261,74 Eur je dôvodný.

Rozhodnutie súdu prvého stupňa nie je náležite odôvodnené, čím dochádza k porušeniu § 157 ods. 2 O.s.p.

Pokiaľ by sa odvolací súd nestotožnil s právnym názorom uvedeným v odvolaní žalobcu, je potrebné vo veci pripustiť dovolanie, nakoľko ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu. Takýto právny význam má právne posúdenie, či v prípade odstúpenia veriteľa od zmluvy o úvere uzatvorenej podľa Obchodného zákonníka medzi veriteľom a dlžníkom, ktorý je spotrebiteľ, ktoré je vykonané podľa § 506 Obchodného zákonníka z dôvodu omeškania dlžníka, sa účinky odstúpenia posudzujú podľa § 48 v nadväznosti na § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka. Na základe toho navrhol, aby odvolací súd rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalovaná sa k odvolaniu žalobcu nevyjadрила.

Odvolací súd prejednal vec podľa § 212 ods. 1,2 O.s.p., a to bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a zistil, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

Súd prvého stupňa vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu, na základe ktorého správne zistil skutkový stav a vo veci aj správne rozhodol. Skutkové zistenia súdu prvého stupňa zodpovedajú vykonanému dokazovaniu a odôvodnenie rozhodnutia má podklad v zistení skutkového stavu. Na týchto správnych skutkových zisteniach súdu prvého stupňa nič sa nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania.

So zreteľom na obsah odvolania žalobcu v odvolacom konaní bol preskúmaný výrok napadnutého rozsudku, ktorým bola žaloba v prevyšujúcej časti zamietnutá, ako aj súvisiaci výrok o trovách konania, a preto ostatné výroky napadnutého rozsudku, ktorými bolo konanie zastavené v časti a žalobe v časti vyhovené, v odvolacom konaní preskúmané neboli a ako také nadobudli právoplatnosť (§ 206 ods. 2 veta prvá O.s.p.).

Podľa bodu 9.1 predmetnej zmluvy o úvere, dlžník môže kedykoľvek odstúpiť od tejto zmluvy na základe písomného odstúpenia.

Podľa bodu 9.3 mBank môže odstúpiť od zmluvy s okamžitou účinnosťou, alebo vyhlásiť okamžitú splatnosť úveru spolu s úrokom, poplatkami a iným príslušenstvom vyplývajúcim z tejto zmluvy, alebo prijať akékoľvek ďalšie opatrenia podľa tejto zmluvy smerujúce k úhrade svojich splatných pohľadávok voči dlžníkovi v prípade:

a/ ak dlžník nesplní ktorúkoľvek podmienku poskytnutia úveru,

b/ ak dlžník predloží falošné doklady, vyhlásenia alebo údaje, ktoré boli podkladom pre poskytnutie úveru,

c/ ak dlžník nezabezpečí v deň splátky prostriedky na účte pre mPôžičku vo výške umožňujúce vykonanie úhrady zrážanej čiastky bez toho, aby došlo k nepovolenému zápornému zostatku na účte pre mPôžičku,

d/ ak dlžník uskutoční z účtu pre mPôžičku platby vo výške, ktorá spôsobí vznik záporného zostatku na účte pre mPôžičku,

e/ zníženia skutočnej hodnoty poskytnutého zabezpečenia,

f/ ak dlžník poruší ktorúkoľvek povinnosť uvedenú v článku 7 tejto zmluvy.

Podľa bodu 9.3 predmetnej zmluvy, mBank môže odstúpiť od zmluvy s okamžitou účinnosťou, alebo vyhlásiť okamžitú splatnosť úveru spolu s úrokom, poplatkami a iným príslušenstvom vyplývajúcim z tejto zmluvy, alebo prijať akékoľvek ďalšie opatrenia podľa tejto zmluvy smerujúce k úhrade svojich splatných pohľadávok voči dlžníkovi v prípade:

a/ ak dlžník

nesplní ktorúkoľvek podmienku poskytnutia úveru,

b/ ak dlžník predloží falošné doklady, vyhlásenia alebo údaje, ktoré boli podkladom pre poskytnutie úveru,

c/ ak dlžník nezabezpečí v deň splátky prostriedky na účte pre mPôžičku vo výške umožňujúce vykonanie úhrady zrážanej čiastky bez toho, aby došlo k nepovolenému zápornému zostatku na účte pre mPôžičku,

d/ ak dlžník uskutoční z účtu pre mPôžičku platby vo výške, ktorá spôsobí vznik záporného zostatku na účte pre mPôžičku,

e/ zníženia skutočnej hodnoty poskytnutého zabezpečenia,

f/ ak dlžník poruší ktorúkoľvek povinnosť uvedenú v článku 7 tejto zmluvy,

g/ vykonania platieb z účtov v mBank, ktoré spôsobia vznik nepovoleného záporného zostatku ktoréhokoľvek z týchto účtov,

h/ ak mBank získa informácie o tom, že dlžník svoje finančné záväzky voči ktorémukoľvek zo svojich ostatných veriteľov neplní riadne a včas.

Podľa bodu 9.6 predmetnej zmluvy, v prípade neuhradenia ktorejkoľvek splatnej čiastky úveru, príslušenstva alebo poplatkov v dohodnutom termíne, je dlžník povinný zaplatiť mBank z takej čiastky úroky z omeškania, ktoré sú ku dňu uzavretia tejto zmluvy vo výške 30 % ročne.

Bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov (§ 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

Od zmluvy môže účastník odstúpiť len ak je to v tomto alebo v inom zákone ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté (§ 48 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Odstúpením od zmluvy sa zmluva od začiatku zrušuje, ak nie je právnym predpisom ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté inak (§ 48 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

Ak je zmluva neplatná alebo ak bola zrušená, je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal (§ 457 Občianskeho zákonníka).

Spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom (§ 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie (§ 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší (§ 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

Podľa § 506 Obchodného zákonníka, ak je dlžník v omeškaní s vrátením viac než dvoch splátok, alebo jednej splátky po dobu dlhšiu ako tri mesiace, je veriteľ oprávnený od zmluvy odstúpiť a požadovať, aby dlžník vrátil dlžnú sumu s úrokmi.

V predmetnej veci súd prvého stupňa správne uzavrel, že zmluvu o hotovostnom úvere zo 14.01.2009 uzavretú medzi účastníkmi tohto konania, je potrebné považovať za spotrebiteľskú zmluvu požívajúcu ochranu podľa § 52 ods. 1 a nasl. Občianskeho zákonníka, ako to správne uzavrel súd prvého stupňa.

Súd prvého stupňa taktiež správne poukazuje na právny úkon žalobcu v predmetnej veci spočívajúci v odstúpení od predmetnej zmluvy, daný bodom 9.3 zmluvných podmienok v nadväznosti na bod 7.1 upravujúci povinnosť vrátiť úver na základe dohodnutých podmienok. Takýmto postupom sa právny vzťah účastníkov dostal do režimu bezdôvodného obohatenia v zmysle § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka, pričom v zmysle citovaného ustanovenia § 457 Občianskeho zákonníka, je povinnosťou účastníkov vrátiť si všetko, čo podľa zmluvy dostali, to znamená, že žalobca si môže nárokovať len na skutočne poskytnuté plnenie, avšak nie už na dohodnuté úroky, prípadne ďalšie plnenia spojené s poskytnutím predmetného hotovostného úveru. Na tejto okolnosti nemení nič ani citované ustanovenie § 506 Obchodného zákonníka a okolnosť, že pri poskytnutí hotovostného úveru ide o tzv. absolútny obchod a to z toho dôvodu, že v predmetnej veci je potrebné aplikovať ochranu spotrebiteľa vyplývajúcu najmä z § 54 ods. 1,2 Občianskeho zákonníka, ktoré zabraňujú zhoršeniu postavenia spotrebiteľa v spotrebiteľských právnych vzťahoch, ako aj vzdaniu sa práv, ktoré poskytuje spotrebiteľovi Občiansky zákonník. Preto správne postupoval súd prvého stupňa, pokiaľ odstúpenie od zmluvy zo strany žalobcu v súlade so zmluvnými podmienkami spojil s posunutím a kvalifikáciou právneho vzťahu účastníkov v predmetnej veci do roviny bezdôvodného obohatenia, a to aj v nadväznosti na ustanovenie § 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktorý zabezpečuje výklad zmlúv, teda aj predmetnej zmluvy v rovine priaznivejšej pre spotrebiteľa. V tomto slova zmysle je pre spotrebiteľa priaznivejšie, pokiaľ bude právny vzťah medzi účastníkmi posudzovaný podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o bezdôvodnom obohatení.

Súd prvého stupňa správne konštatuje, že išlo o slobodnú voľbu žalobcu, ktorý však pravdepodobne si nedomyslel právne dôsledky spojené s takýmto postupom v podobe odstúpenia od zmluvy, ktoré má za následok v nadväznosti na ustanovenie § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, občianskoprávne posúdenie následného právneho stavu.

Takýto právny záver nie je možné považovať za celkom absurdný, ako na to poukazuje žalobca v odôvodnení svojho odvolania v bode 1.12, pretože ide o logický právny dôsledok vyplývajúci zo zákonnej ochrany spotrebiteľa. V tomto smere nemožno obísť slová zákona vyplývajúce z ustanovenia § 457 Občianskeho zákonníka, ktorý hovorí len o povinnosti vrátiť si všetko pri odstúpení od zmluvy, čo účastníci podľa zmluvy dostali, z čoho vyplýva, že nie je tu nárok na ďalšie pôvodne dohodnuté plnenia.

Takýmto spôsobom sa nenarúša pojem právnej istoty, na ktorý poukazuje žalobca v bode 1.14 odôvodnenia svojho odvolania, pretože kvalifikácia právneho vzťahu účastníkov po odstúpení od predmetnej zmluvy o hotovostnom úvere je daná zákonným rámcem v zmysle vyššie citovaných ustanovení Občianskeho zákonníka.

Poukazovanie na ustanovenia zákonov č. 129/2010 Z.z. a predtým platného zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, nič nemení na kvalifikácii oprávnení žalobcu, ktoré sú dané len rámcom Občianskeho zákonníka.

Nemožno akceptovať ani poukazovanie žalobcu na údajný rozpor rozhodnutia súdu prvého stupňa so zákonom č. 483/2001 Z.z. o bankách (bod 1.19 odôvodnenia odvolania žalobcu) v tom zmysle, že banka má zakázané poskytovať hospodársky neodôvodnené plnenia. V predmetnej veci k tomu nedošlo, pretože banka na základe predmetnej zmluvy o hotovostnom úvere poskytla hospodársky odôvodnené plnenie, avšak následný postup, ktorý banka zvolila v podobe odstúpenia od predmetnej zmluvy, má za následok zodpovednostný režim podľa § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka, čo nemožno kvalifikovať ako poskytovanie hospodársky neodôvodneného plnenia zo strany banky.

Pokiaľ ide o problém aplikačný (bod 1.20 odôvodnenia odvolania žalobcu), je potrebné sa riadiť zásadou, že sa aplikujú ustanovenia právnych predpisov, ktoré zabezpečujú ochranu spotrebiteľa a táto aplikácia je garantovaná § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, tak aby sa nezhoršovalo zmluvné postavenie spotrebiteľa (v danom prípade žalovanej), čo by nastalo, pokiaľ by sa v predmetnej veci aplikovala obchodnoprávna úprava s poukazom na ustanovenie § 506 Obchodného zákonníka. Na tejto okolnosti nemení nič ani okolnosť, že pri samotnom odstúpení od zmluvy sa žalobca odvolal na aplikáciu § 506 Obchodného zákonníka ako právneho rámca, na základe ktorého uskutočňuje toto odstúpenie od dohodnutej zmluvy o hotovostnom úvere.

Pokiaľ ide o povolenie splácania predmetného dlhu v podobe bezdôvodného obohatenia na strane žalovanej, súd prvého stupňa správne vychádzal z nepriaznivej sociálnej situácie žalovanej a pristúpil k splátkam, ktoré nie sú likvidačné vo vzťahu k sociálnej existencii žalovanej a uspokojovaniu jej rozumných potrieb, pričom žalobcovi sa zaručuje návratnosť dlžnej sumy a neuvažuje sa neprimerané bremeno na žalovanú ako spotrebiteľku, ktoré by v konečnom dôsledku mohlo spôsobiť jednak nepriaznivé dopady na žalovanú v zmysle vyššie uvedeného, ale v konečnom dôsledku aj nereálnosť vymoženia dlhu, pokiaľ by sa nerešpektovala požiadavka zabezpečenia sociálnej stability žalovanej.

Pokiaľ ide o výrok o trovách konania, je potrebné poukázať na to, že súd prvého stupňa správne aplikoval ustanovenie § 142 ods. 2 O.s.p. a na základe zásady pomernosti úspechu účastníkov vo veci rozhodol o čiastočnej náhrade trov konania v závislosti od miery úspechu a neúspechu v konaní, ktorú súd prvého stupňa aj náležite vymedzil a v závislosti od toho vypočítal celkovú výšku trov, ktorá je ustálená správne.

V tomto smere je potrebné taktiež konštatovať, že v samotnom odôvodnení odvolania žalobca ani nevysvetlil, v čom by mala byť nesprávnosť aplikácie pomerného rozdelenia náhrady trov konania, alebo nesprávnosť výpočtu trov, ktoré je možné žalobcovi ako čiastočne úspešnému účastníkovi v tomto konaní priznať.

So zreteľom na to, že správny je výrok napadnutého rozsudku aj o úrokoch z omeškania v zmysle § 3 ods. 1 Nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z., odvolací súd postupom podľa § 219 ods. 1 O.s.p. rozsudok v napadnutej časti a v súvisiacom výroku o trovách konania ako vecne správny potvrdil, pričom v podrobnostiach poukazuje aj na správne a výstižné dôvody nachádzajúce sa v odôvodnení rozhodnutia súdu prvého stupňa.

O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého žalobca ako neúspešný účastník nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania a žalovanej žiadne preukázateľné trovy spojené s odvolacím konaním nevznikli, preto táto náhrada nebola priznaná žiadnemu z účastníkov.

Poučenie:

Proti rozsudku odvolanie nie je prípustné.